

GOŃCIEC

KRAKOWSKI

15
groszy.

Prenumerata wy-
nosi w Krakowie
mies. zł. 3.40, z
donośzeniem do
domu zł. 3.60 --
Zamiejscowa zł.
4.20 — Zagranicą
zł. 7.00.

Drobne ogłoszenia
na okres 10 dni —
za zł. 0.10 — za 20
dni — za zł. 0.20 — za 30
dni — za zł. 0.30 — za 40
dni — za zł. 0.40 — za 50
dni — za zł. 0.50 — za 60
dni — za zł. 0.60 — za 70
dni — za zł. 0.70 — za 80
dni — za zł. 0.80 — za 90
dni — za zł. 0.90 — za 100
dni — za zł. 1.00 — Za układ
tabliczki, kombi-
nowany 30 proc.

Redakcja i Administracja Kraków, Dunajewskiego 7. — Telefon 2502. P.K.O. Warszawa Nr. 151.100, Kraków Nr. 404.100.

KWIECIEŃ

10

Piątek

Dziś 9 Marji K.
jutro 10 Michała S.

Wschód słońca o g. 6 m.
27. Zachód o g. 5 m. 09.
Długość dnia g. 10 m. 42.
Przybyło godz. 2 m. 58.
Wschód księżyca o g. 8 m.
43. r. Zach. o g. 10 m. 31 w.

Numer świąteczny

„Gońca Krakowskiego”

wyjdzie w znacznie zwiększonej formie
i w nakładzie

24.000 egzemplarzy!

P. T. Panów kupców upraszamy o wcze-
sne nadsyłanie nam swych ogłoszeń tak
abyśmy mogli je wczas wykonać!

Duch niepokoju.

Kraków, 9 kwietnia.

Na jednym z zebrań w okręgu wyborczym zdra-
dzał dzisiejszy sternik polityki zagranicznej Ang-
lii Chamberlain bardzo prawdziwą i charaktery-
styczną prawdę, która pomimo, że się ją kryje
pod tysięcznym korcem maku, staje się z każdym
dnem coraz widoczniejszą rzeczywistością. Cham-
berlain powiedział mianowicie, że w Europie nie-
ma atmosfery pokoju. Pomimo wszystkich enun-
cjacji na rozmaitych konferencjach pacyfikacyj-
nych, mimo zabiegów Ligi Narodów i projektów
paktu gwarancyjnego — nie udało się dotąd za-
cząć z polityków i rządów europejskich wpro-
wadzić do Europy poczucia bezpieczeństwa i po-
kojowej atmosfery. Od czasu zawarcia Traktatu
Wersalskiego żyje Europa, a z nią reszta świata
pod znakiem nieustającej obawy, zda się wiecznie
wikłających się konfliktów, które tylko dzięki
temu, że upłynęło zaledwie siedm lat od zakoń-
czenia wojny, nie doprowadzają dziś jeszcze do
wybuchu nagromadzonych niezadowolonych.

Wbrew temu, do czego przyzwyczailiśmy się
w okresie do r. 1914, nie stanowi już Europa
punktu ciężkości dla sytuacji międzynarodowej.
W Europie jest jeszcze sztab terenu, na którym
rozgrywiają się główne i decydujące sprawy. Ale
sam teren przeniósł się do — Azji. O ile już przed
wojną europejską można było to stwierdzić na
podstawie szeregu nieomylnych danych (wojna
rosyjsko-japońska), o tyle dzisiaj przenosimy się
z konieczności na Daleki Wschód, do Indji itd.
Jeśli chcemy szukać przyczyn położenia politycz-
nego w świecie.

W tamtych zaś krajach, w wyobraźni naszej
zazwyczaj jeszcze ciągle egzotycznych, dzieją się
rzeczy niepowzędnie. Ludy, jak się nam zdawa-
ło, rapót dzikie, niezorganizowane — budzą się.
I chociaż przebieg zdarzeń w Azji ma za swe tło
dawny, dobrze nam znany pęd Anglii, która za-
zdrownie strzeże swoich wpływów w rasie żółtej,
oraz dążność Rosji, która znów Azję uważa za
swój świat — pomimo, że się napozór nie nie
zmieniło w dziejach Azji, to jednak patrzmy na
miewidziany dotąd przez nikogo proces budzenia

JEDNORAZOWA PRÓBA PRZEKONA KAŻDEGO O JAKOŚCI

Na Święta poleca Na Święta

**WINA WĘGERSKIE, FRANCUSKIE, REŃSKIE,
WŁOSKIE I HISZPAŃSKIE, KONIAKI FRANCU-
SKIE I LIKIERY KRAJOWE I ZAGRANICZNE.**

2260 Wojciech Olszowski Kraków, Mały Rynek.

Przed przesileniem we Francji.

PARYŻ (AW) Sytuacja jest bardzo niejasna głównie dlatego, że istnieją pogłoski o różnicy zdań w łonie gabinetu. De Monzie uważa swój projekt finansowy za całość, który rada ministrów powinna przyjąć albo odrzucić. Gdyby go odrzuciła, to de Monzie natychmiast poda się do dymisji.

Herriot dąży do tego, ażeby w planie finansowym zapewnić szereg miejsc postulatów socjalistów, gdyby jednak postulaty te weszły w skład reformy finansowej część radykałów głosowałaby przeciw gabinetowi i sytuacja Herriotta stałaby się nie do wytrzymania.

Herriot zasypywany pytaniami po radzie ministrów nie udzielił żadnych wyjaśnień. Na zapytanie od czego zależy koniec przesilenia odpowiedział — od stanowiska parlamentu. Jakie będzie to stanowisko? zapytano Herriota. Na to Herriot odpowiedział „Jest to nasze wielkie X”.

Program de Monziego.

PARYŻ (AW) Rada ministrów francuskich przyjęła jednomyślnie projekt finansowy de Monziego.

Projekt ten polega na następujących wytycznych: Granica emisji dla banknotów będzie podniesiona o 4 miliardy franków, co umożliwi również podwyższenie zaliczek Bankowi francuskiemu dla państwa. Drugi punkt programu finansowego przewiduje nadzwyczajną subskrypcję, do których zostaną wezwane wszystkie osoby prawne bez żadnych ograniczeń. Chodzi tu o subskrypcję 3-proc. renty, która będzie wydawana przy płaceniu wszystkich podatków. Następnie wszystkie osoby, które płacą podatek dochodowy, a nie subskrybowały 10-tej części swego majątku, mogą zostać wezwane do zapłacenia nadzwyczajnych podatków, których wysokość odpowiadać będzie tej części ich majątku, której nie subskrybowały. Majątek będzie oceniony przez specjalną komisję dla każdej kategorii.

Dyrektor Banku francuskiego został wezwany do ministra finansów i przez całą noc dzisiejszą tam obradowano.

Naczelny gubernator Banku francuskiego podpisał umowę z ministrem de Monziego celem przeprowadzenia nowego projektu rządowego.

Pierwsze ustępstwa sowietów na rzecz wolnego handlu.

BERLIN (AW) „Deutsche Allgemeine Ztg.” donosi z Moskwy, iż dyskusja nad sytuacją gospodarczą przeprowadziła w Najwyższej Radzie gospodarczej doprowadzenie do przekonania, że bez wprowadzenia handlu prywatnego sytuacja gospodarcza Rosji sowieckiej nie da się naprawić. Komuniści okazali się bardzo złymi kupcami.

Ustępstwa na rzecz wolnego handlu uczynione będą tylko drobnym kupcom z wyłączeniem wielkiego kapitału.

się nacjonalizmu azjatyckich barbarzyńców. Azjaci stają się tem samym, co i my, ludzie z Europy. I oni tworzą sobie własne aspiracje, organizują się, umacniają rozbudzonego ducha Azji, a w końcu, co dla Europy stanowi najgroźniejsze niebezpieczeństwo, wypychają europejskich najęźdźców i sami ujmują ster w swoje ręce.

Temu ruchowi pomagają i sekundują życzliwie dwie potęgi, których sytuacja jest o tyle szęśliwsza, że obie znajdują się w samej Azji. Jest to Rosja i Japonja. Porozumienie tych dwu państw wystarcza, aby Europa nie zaznała nigdy spokojnego snu.

I właśnie naodwrot jak w Azji, gdzie bieg rzeczy nazwałoby można dośrodkowym, bo skupiającym jej siły, w Europie można ochrzcić jej politykę jako dzieło odśrodkowe. Wszystko, co się tu dzieje jest objawem niepokojącym. Europa

zapatrzona w swoje interesy ekonomiczne w krajach budzących się do samodzielnego życia, nie umie się skupić.

Zarówno sytuacja międzynarodowa Europy, jak i sytuacja wewnętrzna poszczególnych jej państw jest obrazem rozkładu i fermentu. Anglija, chociaż ma dzisiaj silny rząd Baldwina, miała niedawno jeszcze rząd Mac Donalda, o czym nie trzeba zapominać; raz rozbudzone apetyty w Labour Party nie znikną już chyba nigdy. Agitacja komunistyczna w tak gęstym środowisku przemysłowym jak W. Brytania robi niewątpliwie znaczne postępy i nie przyczynia się do ustalenia sytuacji. O wiele gorzej jest na lądzie. Francja jest w tej chwili krajem niepokoju. Nie stalego w niej znaleźć nie można poza jednym tj. mniej lub więcej zwartym frontem antyniemieckim: to jedno jest pocieszającym, ale czy długo potrwa

CZERWONY BŁAZEN! ogromnie interesująca powieść kryminalna z życia współczesnej Warszawy. Ukazuje się na karnach „Gońca Krakowskiego”.

SPÓŁKA AKCYJNA HANDLOWO-ROLNICZA

„KOOPROLNA”

Związek Syndykatów i Stowarzyszeń Rolniczych

Warszawa, ul. Kopernika 30. — Telef. nr. 145-12.

Wyłączne Przedstawicielstwo na Polskę:

Marschall, Sons & Co Ltd.

Gainsborough, England.

Lokomobile rolnicze, młocarnie parowe,
Lokomobile przemysłowe (stacionery),
Walce parowe drogowe,
Motory spalinowe.

International Harvester Co

Chicago U. S. A.

Traktory Deering narzędzia motokultury,
Wiązalki, żniwiarki, kosiarki Deering,
Szpagat do wiązałek.

Podeus A. G. — Wismar I/M.

Siewniki do nawozów sztucznych syst.
Westfalja, — Obotrit.

Zakłady Skoda — Pilzno: Wirówki Libella.

Biuro sprzedaży: Syndykat Rolniczy w Krakowie, plac Szczepański 6
i jego Oddział we Lwowie, plac Marjacki 10.

SPRAWA LEDNICKIEGO W SĄDZIE APELACYJNYM.

Warszawa. (Tel. wł.). Wczoraj Sąd apelacyjny rozpoczął rozpatrywanie skargi adw. Lednickiego, wniesionej na wyrok sądu okręgowego z dnia 14 lutego 1924.

Jak wiadomo, wyrokiem tym sąd okręgowy uferował red. „Gazety Warszawskiej”, Wasilewskiego, od zarzutu zniesławienia w druku p. Lednickiego i przyznał, że red. Wasilewski, zarzucając adw. Lednickiemu zdradę stanu, działał w dobrej wierze i w interesie dobra publicznego.

Wczorajsze posiedzenie sądu pod przewodnictwem sędziego Kwiatkowskiego trwało od godz. 10 rano do 11 wieczór, z krótką przerwą na obiad.

Zreferowano cały przebieg sprawy w I instancji (sąd okręgowy), odczytano wszystkie zeznania świadków, skargę apelacyjną i odpowiedź na nią wystosowaną przez mec. Kijewskiego.

Ze strony oskarżyciela p. Lednickiego występują adwokaci Zagórski i Śmiarowski, ze strony red. Wasilewskiego — Kijewski i Zabłocki.

Zarówno p. Lednicki, jak i red. Wasilewski przed sądem stanęli osobiście.

Sąd odrzucił żądania oskarżyciela, co do powołania nowych świadków, zgodził się jednak, aby zbadano ponownie dawnych 11. Przesłuchiwani będą pp. Wojciech Rostworowski, Józef Łukasiewicz, Baudouin de Courtenay, maj. Łuski, Stan. Horwatt, Alojzy Wierzechlejski, Władysław Szczurbo-Rawicz, Jan Dubrowski, Zygm. Wachowski, Józef Evert, Ludwik Tołłoczko. Ponadto sąd zażądał wezwania jako świadka adw. Ludwika Domańskiego i zapowiedział przesłuchanie p. Lednickiego w charakterze świadka. Dzisiaj dalszy ciąg rozprawy.

NOWE STANOWISKO GEN. SOSNKOWSKIEGO.

Warszawa. (AW). Były minister spraw wojskowych gen. Sosnkowski, obejmując w najbliższym czasie stanowisko dowódcy D. O. K. Poznań na miejsce gen. Raszewskiego, przechodzącego do rezerwy.

ZAMACH PATRJARCHY TICHONA NA CERKIEW PRAWOSŁ. W POLSCE.

Warszawa. (AW). Patriarcha Tichon ogłosił uro-

czyste oświadczenie, w którym kwestionuje organizację Cerkwi prawosławnej w Polsce, opartej na zasadzie samodzielności. Tem samym kwestionuje tytuł metropolity polskiego używany dawniej przez metropolitę Jerzego, a obecnie przez metropolitę Dionizego.

Tichon, jako metropolita wszechrosyjski, pragnie podkreślić, iż Cerkiew prawosławna w Polsce pod względem jurysdykcji duchownej znajduje się pod jego władzą.

KS. USAS PRZED SĄDEM.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 bm. Z Moskwy donoszą, że proces ks. Usasa rozpocznie się w piątek przed sądem gubernatorskim w Mińsku. Po odwołaniu pos. Karcewskiego w Mińsku kierownictwo poselstwa objął radca poselstwa polskiego p. Zieleziński mianowany na to stanowisko.

UMOWA POLSKO-CZECHO-SŁOWACKA.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 bm. W związku z podpisaniem umowy handlowej polsko-czesko-słowackiej poseł czesko-słowacki Flieder złożył wizytę ministrowi spraw zagranicznych.

DR. J. DOBRZYCKI.

2.

Wielki Tydzień w Starym Krakowie.

Z wielkim czwartkiem związał się piękny obyczaj umywania nóg 12-tu starcom, niby 12-tu apostołom. Zwyczaj ten, dotąd zresztą dochowywany, dokonywał w katedrze wawelskiej król i biskup w uroczystej asyście, zaś archiprezbiter w Marjańskim kościele. Po dokonaniu aktu obmywania obdarzano 12 starców. Niekiedy też dawniej używano do tego kielichów; wóczas na ołtarzu stawiano rzędem 12 kielichów z winem i jeden próżny, a przed każdym z nich paczkę opłatków. Klerycy po obmyciu nóg, biegli do ołtarza i chwytali za kielichy i kosztowali wina, rozdzielając między ludźmi resztę wraz z opłatkami; ten zaś z nich, który uchwycił za próżny kielich, umykał, niby Judasz do zakrystji.

W ceremoniach wielkotygodniowych nie miała rolę odgrywały w dawnym Krakowie bractwa religijne, skupiające w łonie swem szerokie zastępy mieszczan, a także ludzi wyższych stanów. Najciekawsze z nich to bez wątpienia istniejące dotąd Arcybractwo Męki Pańskiej przy kościele Franciszkanów, zazywające niegdyś dzięki swej działalności kontemplacyjnej i humanitarnej dużego znaczenia. Założył je w r. 1595 biskup Marcin Szyszkowski, mając na oku hasła epoki kontrreformacji, jak obronę zagrożonej wiary, walkę z herezją, niesienie pomocy moralnej i materialnej

cierpiącym oraz wprowadzone w czyn naśladowanie Chrystusa. Dla bractwa tego przysposobił biskup założyciel w r. 1620 wielką kaplicę Męki Pańskiej, przeobrażoną z bocznej, obszernej nawy kościoła Franciszkanów. Ze ścian kaplicy tej, ze wszystkich jej ozdób i ołtarzy wieje dotąd niezmiennie żywo duch uscezy religijnej epoki baroku, a rzeźbione sceny Ogrojca, sądu Piłata, Upadku pod krzyżem i Grobu Chrystusa wywołują dziś jeszcze nastrój potężny. Bractwo posiadało ongiś znaczenie i popularność wielką; w gronie członków i protektorów widzimy wszystkich trzech królów dynastji Wazów, a o zaszczyt pełnienia urzędu pisarza brackiego ubiegali się pierwsi mieszczanie. Słynne były procesje brackie, przedsiębiorane w różnych okolicznościach, jak np. w r. 1646 na zamku „względem sejmu, który się w Warszawie odbywał” lub w r. 1673 do Grodziska, celem ubłagania św. Salomei o wstawiennictwo u Boga przed Turkami, zagrażającym granicom Rzeczypospolitej. Najpiękniejszą jednak obchody odprawiało bractwo w wielkim tygodniu. Odziani w czarne stroje brackie, z zasłaniającymi twarz kapturami, z gromnicami w ręku, zgromadzali się członkowie w kaplicy swej, tu w czasie pasji przy śpiewie psalmu „Misericere” biczowali się dyscyplinami po gołych plecach, poczem odbywali w gotyckich krużgankach kościoła, na tle średnio-wiecznych fresków z Męką Pańską, uroczyste procesje, potęgą nastroju krusząc w proch serca widzów. Do najciekawszych jednak pod względem kulturalnym stron działalności bractwa należało uwalnianie więźniów w wielkim tygodniu, ku upamiętnieniu u-

wolnienia Barabasza. Wogóle miało bractwo w statutach swych zaleconą opiekę nad więźniami; w tym celu mają „Panowie starsi nawiedzać wszystkie więźnie i naprzód omywszy i ochłodziwszy wszystkie i dawszy jeśli kto tego potrzebował koszulę nową, albo suknię, przywieść wszystkich do spowiedzi, do skiruchy i do Stołu Pańskiego”, a także wedle możliwości obiad im dać. Niekiedy też bractwo wyzwalalo więźniów, siedzących za długie, płacąc należne kwoty. Wyzwalanie w wielkim tygodniu odbywało się z należytym ceremonjałem. Już we środę otrzymywało bractwo wykaz więźniów, których sprowadzano na ratusz i przygotowywano do spowiedzi. W wielki czwartek, więźniowie odziani w darowane im przez bractwo nowe szaty, przystępowali w „pańską izbę” w ratuszu do Stołu Pańskiego w obecności archiprezbitera marjańskiego i rajców, poczem następowała wspólna uczta, przyczem bracia pełnili służbę. Po obiedzie umywano więźniom nogi, a pisarz bracki odczytywał nazwiska tych, których za staraniem bractwa uwalniano. Burmistrz całował w czoło uwolnionych, poczem mężczyźni, odziani w czarne kapy, a niewiasty głowy chustami obwiązawszy, szli z świecami płonącymi w uroczystym pochodzie do kościoła Franciszkanów. Procesję tę prowadził archiprezbiter marjański. Więźniowie t. zw. „głównicy”, t. j. ci, którym groziła kara śmierci, nieśli w ręku trupią głowę, wyproszeni od kary chłosty dyscyplinę itp. (Odn.).

Redaktor naczelny i wydawca:
ALEKSANDER BŁAŻEJOWSKI

ROLNICY**Kupujcie węgiel kopalni „Jakób”!****Jeżeli jeszcze nie kupiliście, spróbujcie.****KOPALNIA „JAKÓB”**

eksploatuje wyłącznie najgłębsze pokłady w Zagłębiu Dąbrowskiem t. zw. podredenowskie, należące do grupy „FLORY”.

Węgiel z kopalni „Jakób”

zawiera z górą 7,500 kalorii i niecałe 3% popiołu.

Węgiel z kopalni „Jakób”

nie ustępuje najlepszym węglom górnośląskim.

Przed wojną sprzedawany był stale o 10% drożej od węgla z pokładu „REDEN”.

